

II Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми філології: історія та сучасність»

24.02.2023

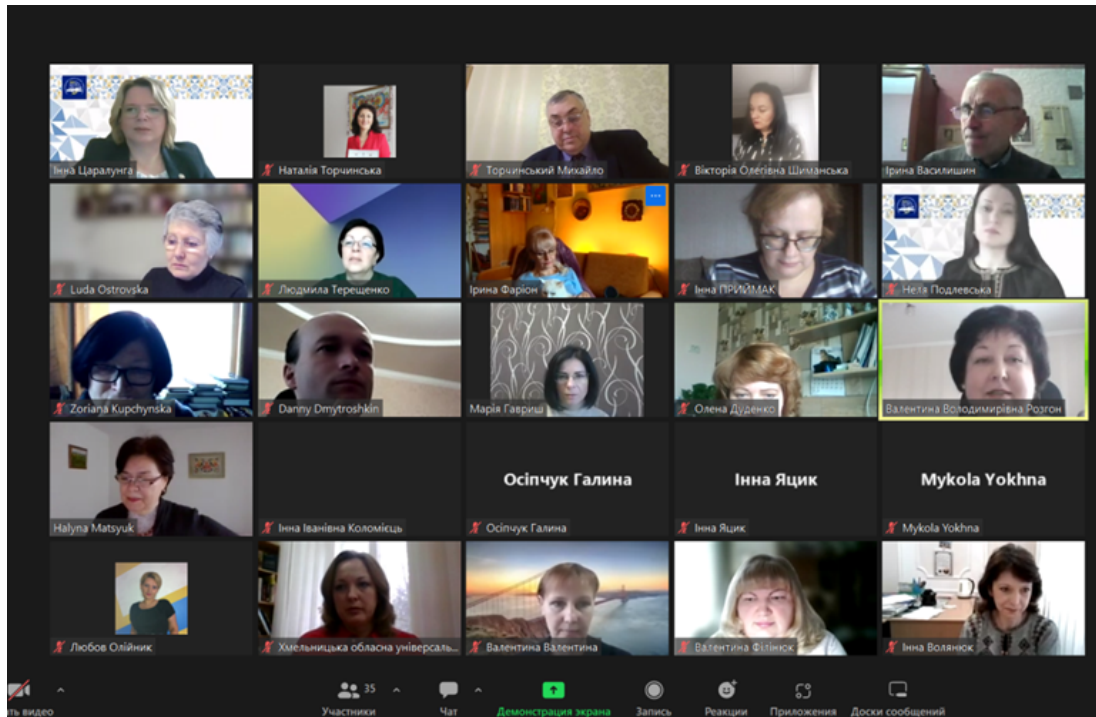

21 лютого 2023 року в Міжнародний день рідної мови на базі Хмельницького національного університету відбулася II Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми філології: історія та сучасність».

Співорганізаторами конференції стали: Хмельницький національний університет (кафедра української філології), Житомирський державний університет імені Івана Франка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

До наукового обговорення історичних і сучасних проблем філології долучилися понад 130 дослідників із 30 освітніх та наукових закладів різних регіонів України: Хмельницький національний університет, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Інститут української мови НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Національний університет «Острозька академія», Національний університет «Львівська політехніка», Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Рівненський державний гуманітарний університет, Уманський національний університет садівництва, Державний податковий університет, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Бердянський державний педагогічний університет,

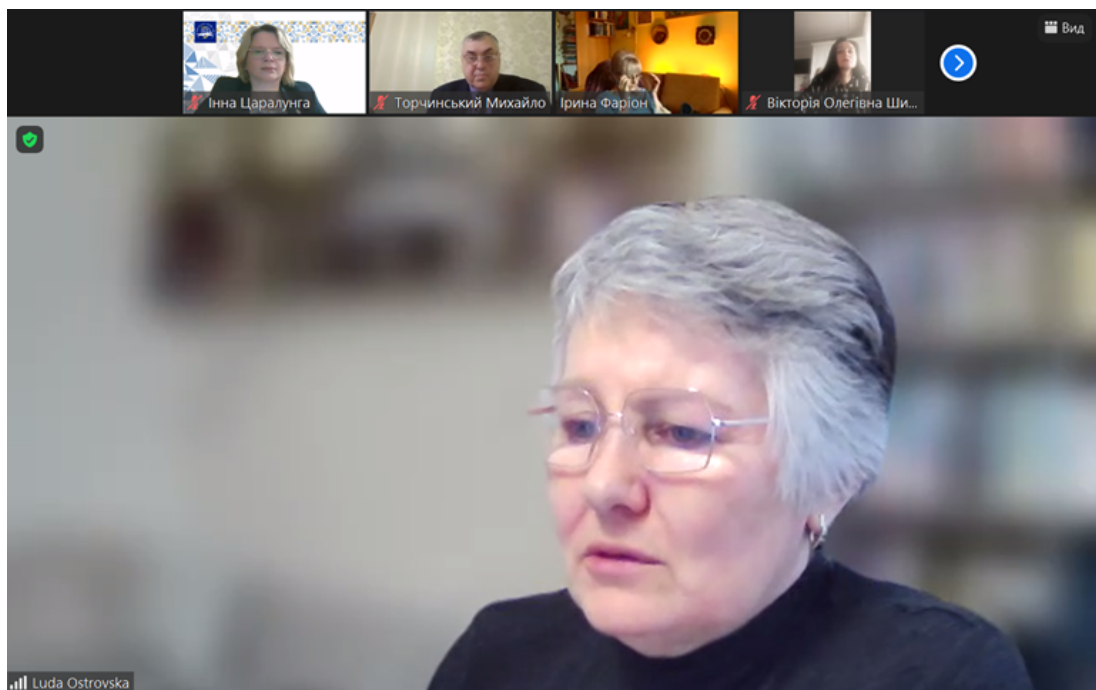
Криворізький державний педагогічний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, Вінницький транспортний фаховий коледж, Вінницький фаховий коледж Університету «Україна», Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», Комунальний заклад «Криворізький фаховий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради, Стуфчинецька ЗОШ I-III ступенів Лісогринівецької сільської ради, Хмельницька гімназія № 1 імені Володимира Крисицького, Хмельницький ліцей № 17, Початкова школа № 5 м. Хмельницького і Хмельницька СЗШ I-III ступенів №7.

У вітальному слові до учасників наукового філологічного форуму звернувся співголова оргкомітету конференції, д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Микола ЙОХНА, який від себе особисто і від імені почесного голови оргкомітету II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми філології: історія та сучасність» ректора Хмельницького національного університету, к.е.н., доцента Сергія МАТЮХА привітав присутніх із Міжнародним днем рідної мови, подякував організаторам і гостям конференції за небайдужість до розвою української науки у трагічних умовах російсько-української війни. Зазначено, що саме від філологів залежить перемога на культурному фронті, оскільки настав час послуговуватися рідною українською мовою, як для захисту національної безпеки, так і для контрнаступу проти ворогів-агресорів Держави Україна. Закцентовано на інноваційних викликах і сучасних вимогах до професійної підготовки фахівця в галузі філології у вищому навчальному закладі.

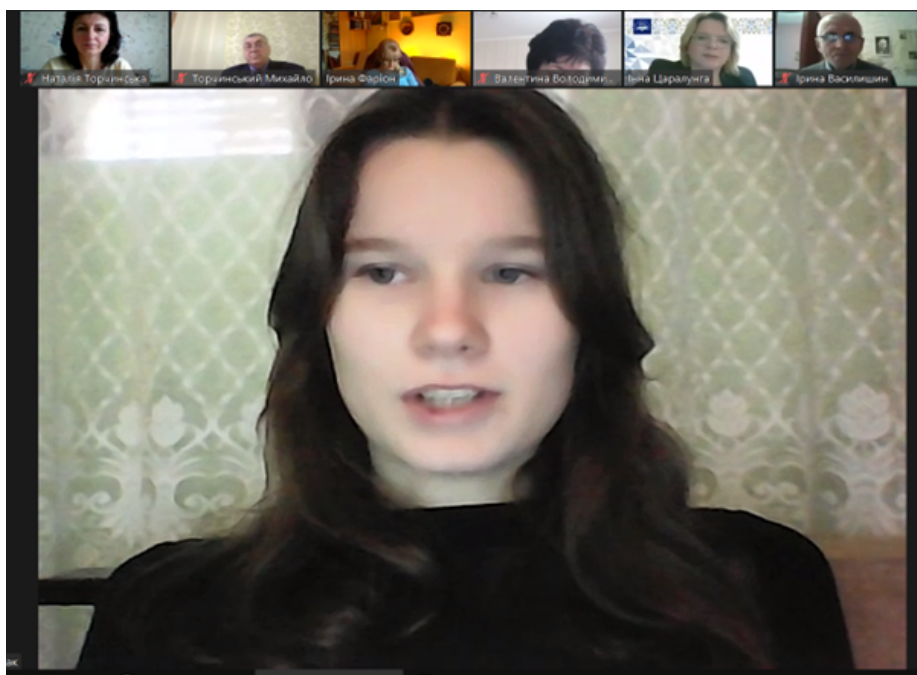
На урочистому відкритті пленарного засідання конференції промовисто виступила з привітанням до організаторів і гостей наукового філологічного свята член організаційного комітету, к.філол.н., доцент кафедри слов'янської філології, декан гуманітарно-педагогічного факультету Людмила СТАНІСЛАВОВА, зазначивши важливість у такий спосіб встановлювати нові професійні контакти задля інтелектуально-духовного розвитку України, особливо в умовах війни з рф. У промові декана було окреслено багаторічні наукові досягнення кафедри української філології, зокрема, висловлено подяки докторові філологічних наук, професору кафедри української філології Михайлові ТОРЧИНСЬКОМУ як наставнику і модераторові наукових нововведень, підготовки молодих учених, та натхненниці Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми філології: історія та сучасність» – докторові філологічних наук, професору, завідувачеві кафедри української філології Інні ЦАРАЛУНЗІ, яка поноваторськи продовжує наукові традиції, сприяє науковій діяльності колег-кафедралів і студентів-україністів, бере активну участь у налагодженні міжнародної співпраці Хмельницького національного університету з Університетом Ф. Палацького в Оломоуці (Чеська республіка) у рамках програми Еразмус+. Прозвучало щире побажання, щоб україністика розвивалася; щоб нас, українців, знали і поважали на міжнародному рівні.

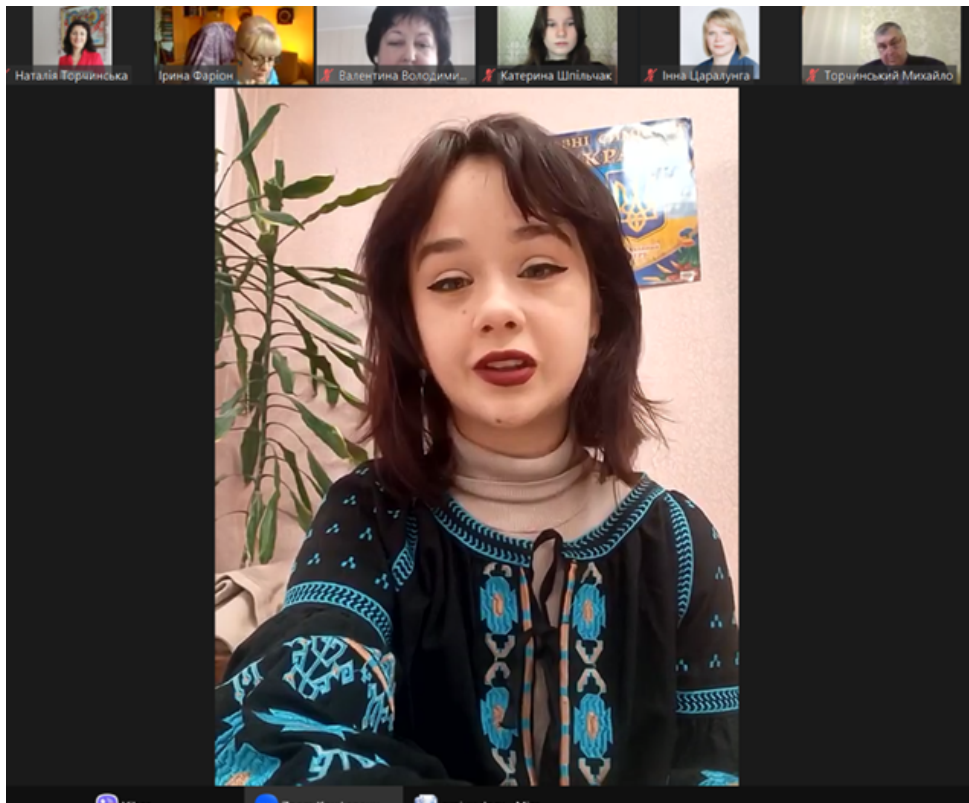

Співголова оргкомітету конференції проф. Інна ЦАРАЛУНГА від імені колективу кафедри української філології привітала всіх із Міжнародним днем рідної мови, щиро подякувала співorganizatorам за підготовку всеукраїнської науково-практичної конференції у складних умовах російсько-української війни, наголосила на актуальності пропонованої до обговорення проблематики: структури мови в синхронії і діахронії, ономастики, соціо- та етнолінгвістики, літературознавства, перекладознавства та інших галузей науки про слово, на необхідності нових підходів в опрацюванні питань історичної пам'яті, мовної стійкості, поняття рідної мови.

Очільниця кафедри представила науковій громаді творчість майбутніх українських філологів: проникливо прозвучали в авторському виконанні поезія воєнного часу «Ангели світла» студентки 3-го курсу спеціальності «Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова» Катерини ШПІЛЬЧАК та вірш Мар'яни САВКИ «Спи, моя ластівко...», який творчо продекламувала студентка 3-го курсу спеціальності «Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова» Любов ЖМУД. Співголова оргкомітету конференції також побажала всім учасникам творчого настрою, плідного наукового діалогу, наснаги, міцного здоров'я й бадьорості духу, Перемоги України у війні з російським агресором!

Модератор конференції проф. Михайло ТОРЧИНСЬКИЙ висловив щирі сподівання щодо підвищення статусу державної української мови на міжнародному науковому рівні і проведення наступної – третьої – Всеукраїнської філологічної конференції в мирний час. Ознайомив із розкладом роботи конференції, повідомив про можливість публікації конференційних матеріалів у збірнику наукових праць «Актуальні проблеми філології та перекладознавства» категорії «Б» зі спеціальності 035 «Філологія», який у співпраці готують до друку кафедра української філології і кафедра германської філології та перекладознавства Хмельницького національного університету.

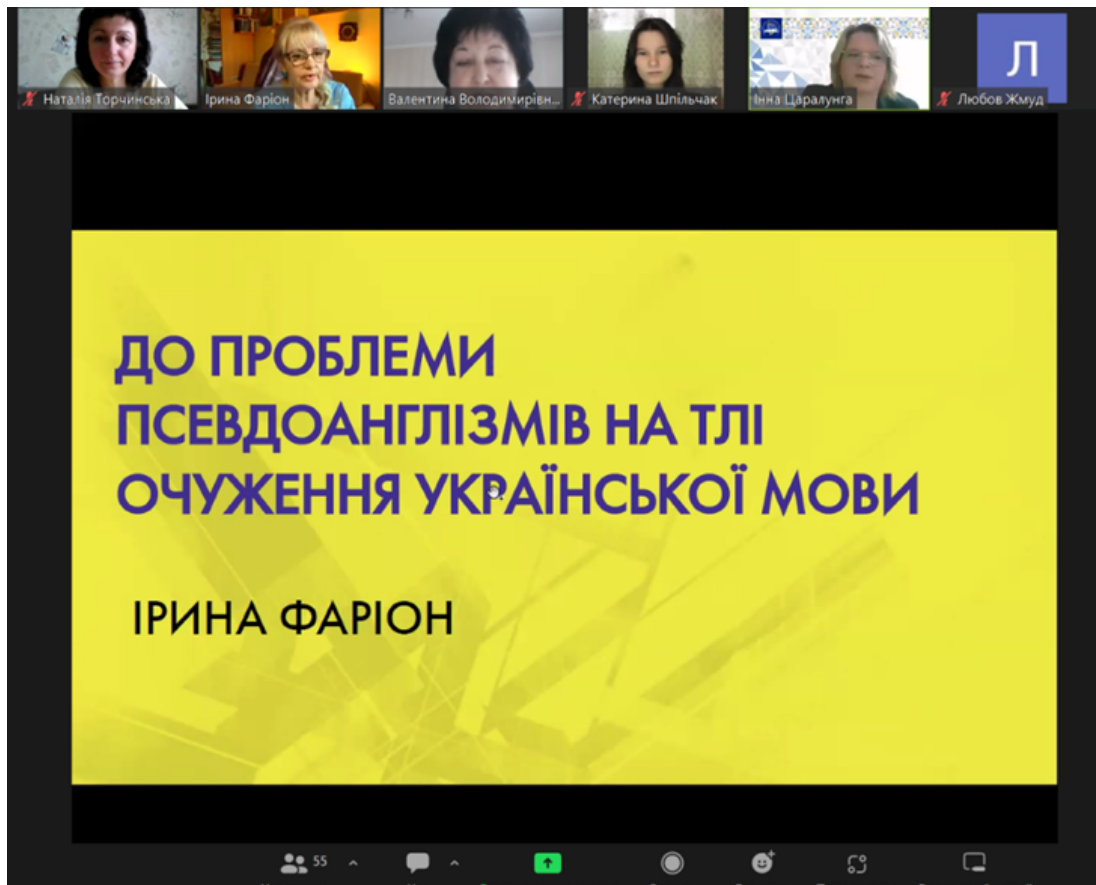
Робота конференції здійснювалася за такими *напрямами*:

1. Актуальні питання українського мовознавства.
2. Мовна система в діяхронії.

3. Проблеми ономастики та регіонального лінгвокраїнознавства.
4. Новітні напрями в лінгвістиці: теорії, проблеми.
5. Сучасна рецепція проблем української та світової літератури.
6. Проблеми перекладу та прикладної лінгвістики.
7. Українська мова і література в закладах середньої та вищої освіти.

Провідні науковці-філологи України у доповідях презентували широкому загалові різноманітні наукові питання, які викликали інтерес і посприяли конструктивній науковій дискусії.

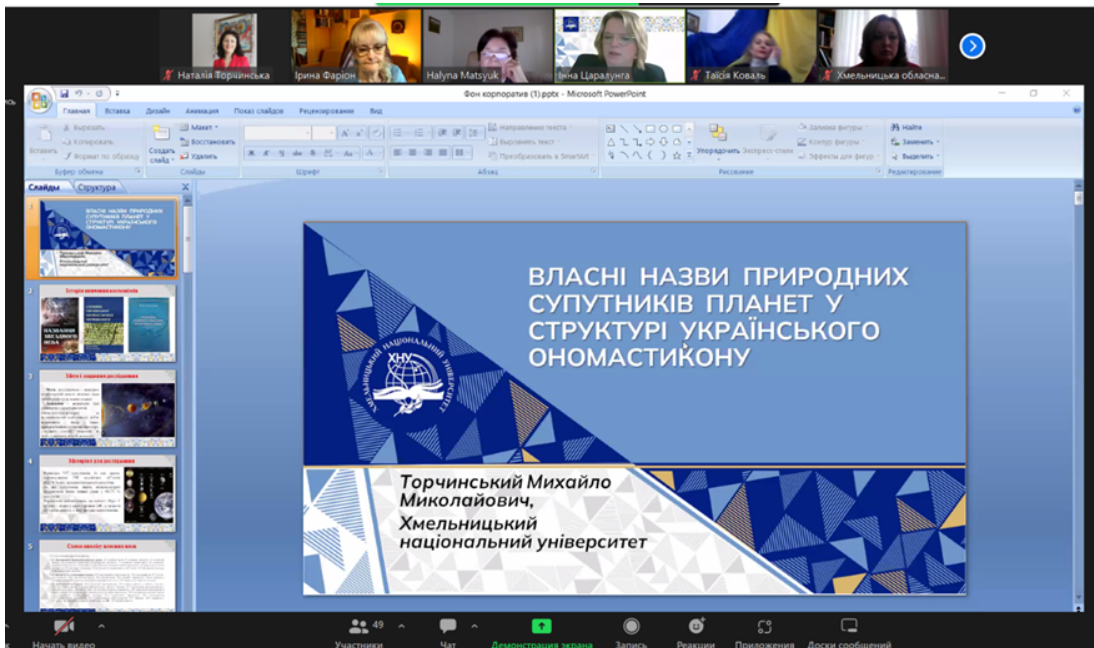
Ірина ФАРІОН – д.філол.н., доцент, професор кафедри української мови Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», висвітлила проблему функціонування псевдоанглізмів у сучасній українській мові, змістила кут зору носіїв української мови на приклади, як позитивного, так і негативного впливу іноземних мов у процесі утвердження української мови як націєтворчого коду.

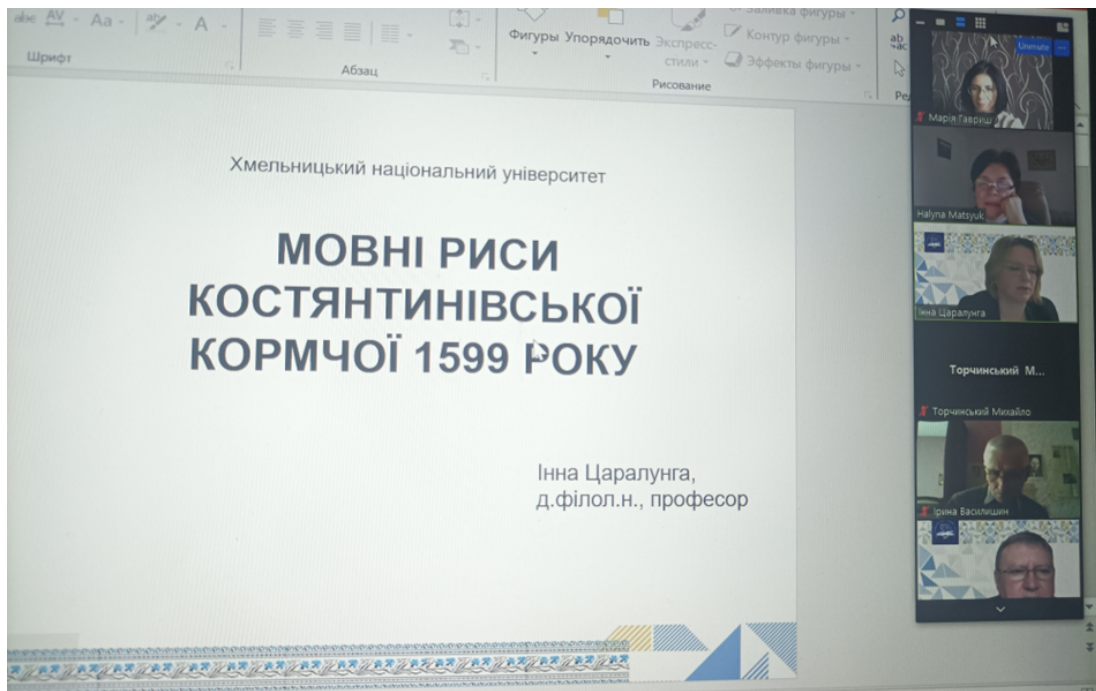
Галина МАЦЮК – д.філол.н., професор кафедри загального мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка, поділилася результатами соціолінгвістичного аналізу понять «мова» і «війна», наголосила на нормативному утвердженні викладацької діяльності як знаряддя розвитку української та громадянської ідентичності.

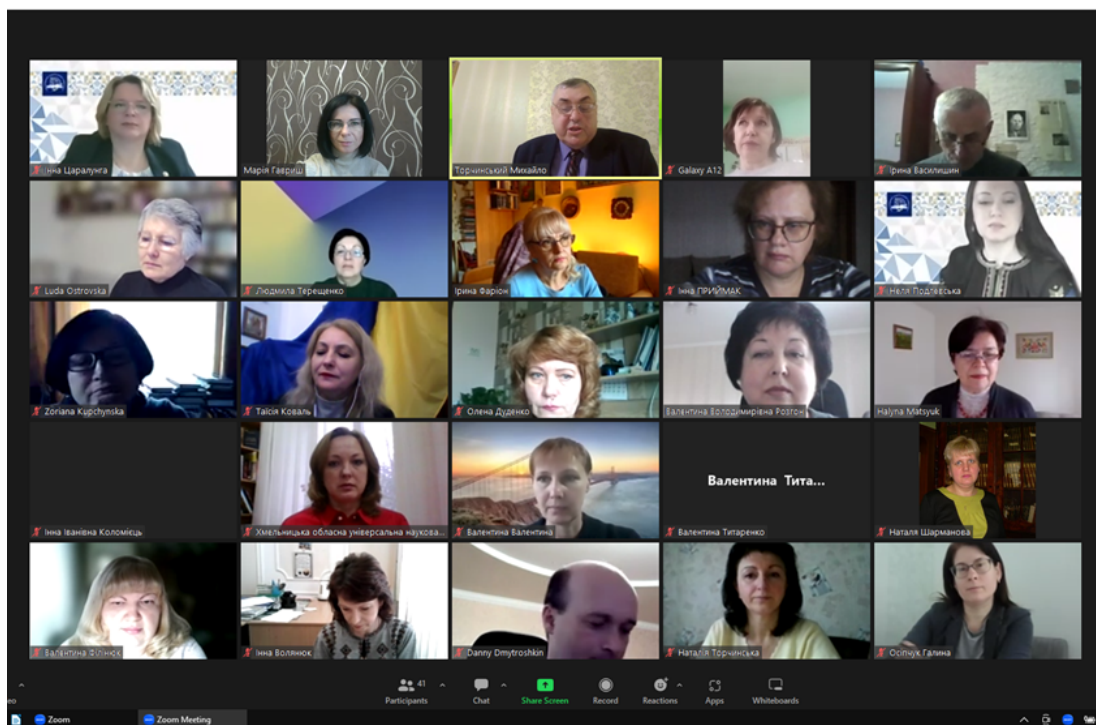
Михайло ТОРЧИНСЬКИЙ – д.філол.н., професор кафедри української філології Хмельницького національного університету, проаналізував власні назви супутників планет за денотатно-характеристичними, етимолого-словотвірними та функціональними критеріями.

Проф. Інна ЦАРАЛУНГА розкрила історію унікальної пам'ятки української мови XVI століття Костянтинівської Кормчої 1599 року, детально проаналізувала мовні риси рукопису, акцентувала на важливості повернення до скарбниці збереженої писемної спадщини тих книг, які були втрачені у вирі історичних подій, суспільних протистоянь та випробовувань української нації.

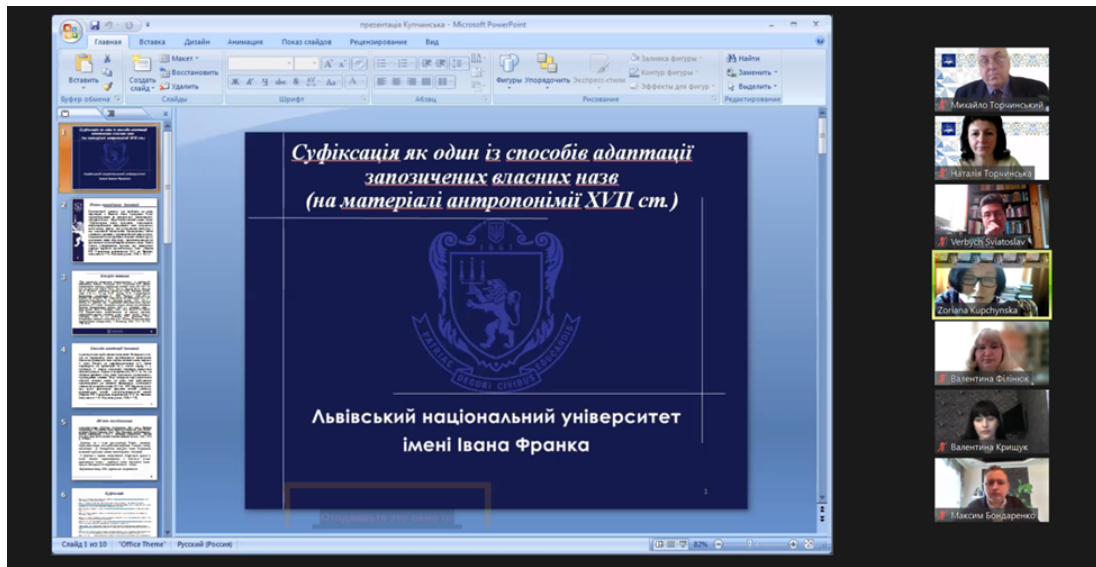

На засіданнях секцій учасники науково-практичної конференції у творчій атмосфері обговорювали найбільш актуальні проблеми, обмінювалися власним баченням перспективних методів і прийомів досліджень у галузі філологічних студій, оприлюднювали результати наукової роботи за багатовекторними напрямками філологічної думки.

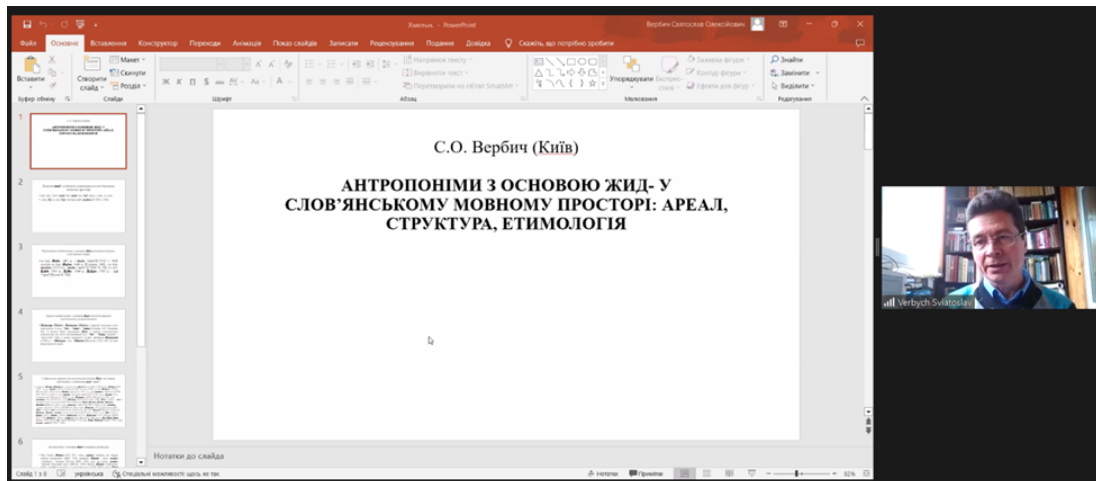

Потужні результати наукової діяльності представили українські ономасти. Доцільно зазначити, що саме на базі кафедри української філології Хмельницького національного університету кільканадцять років функціонує ономастична школа, очільником якої є проф. Михайло ТОРЧИНСЬКИЙ, і під керівництвом якого утвердилося не одне покоління українських дослідників власних назв.

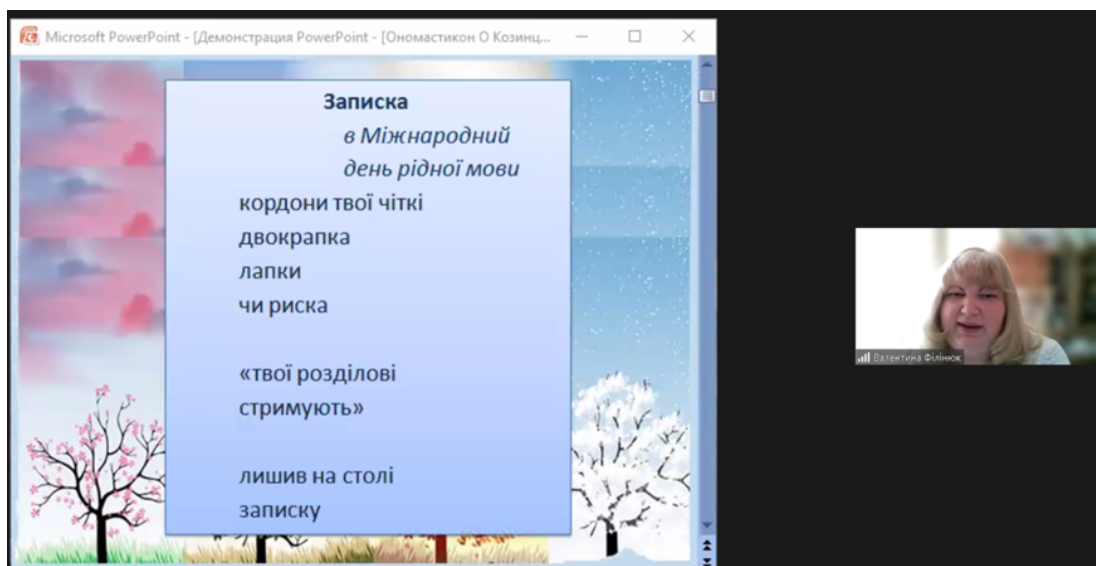
Керівник секції «Проблеми ономастики та регіонального лінгвокраїнознавства» Зоряна КУПЧИНСЬКА, д.філол.н., доцент, завідувач кафедри української мови імені професора Івана Ковалика Львівського національного університету імені Івана Франка, проаналізувавши понад 3 тис. українських антропонімів, засвідчених у Дефтері Муфассада (1681 р.), зробила висновок, що суфіксація була одним з основних способів адаптації запозичених власних назв.

Святослав ВЕРБИЧ, д.філол.н., провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України, ґрунтовно схарактеризував ареал, структуру й етимологію, антропонімів з основою *Жид-* у слов'янському мовному просторі.

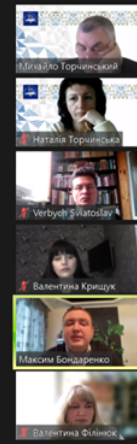

Валентина ФІЛІНЮК, к.філол.наук, доцент кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічна академії, всебічно розкрила етимолого-словотвірні особливості, власних назв поезій поетичного календаря «Дороги світла» Олександра КОЗИНЦЯ.

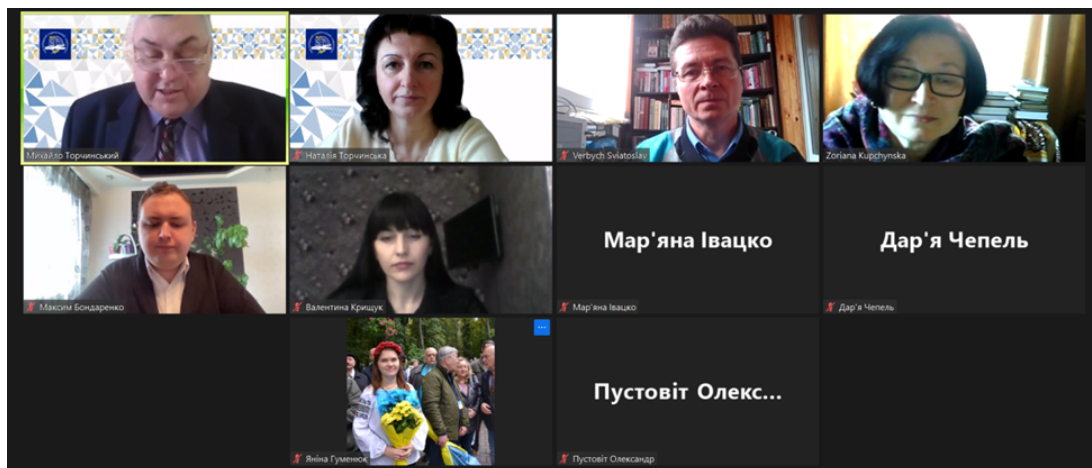

Максим БОНДАРЕНКО, аспірант кафедри української мови та прикладної лінгвістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, з'ясував стилістично-виражальні можливості антропонімів, етніонімів і топонімів в українських компаративних пареміях, вибраних зі збірки Матвія НОМИСА «Українські приказки, прислів'я і таке інше».

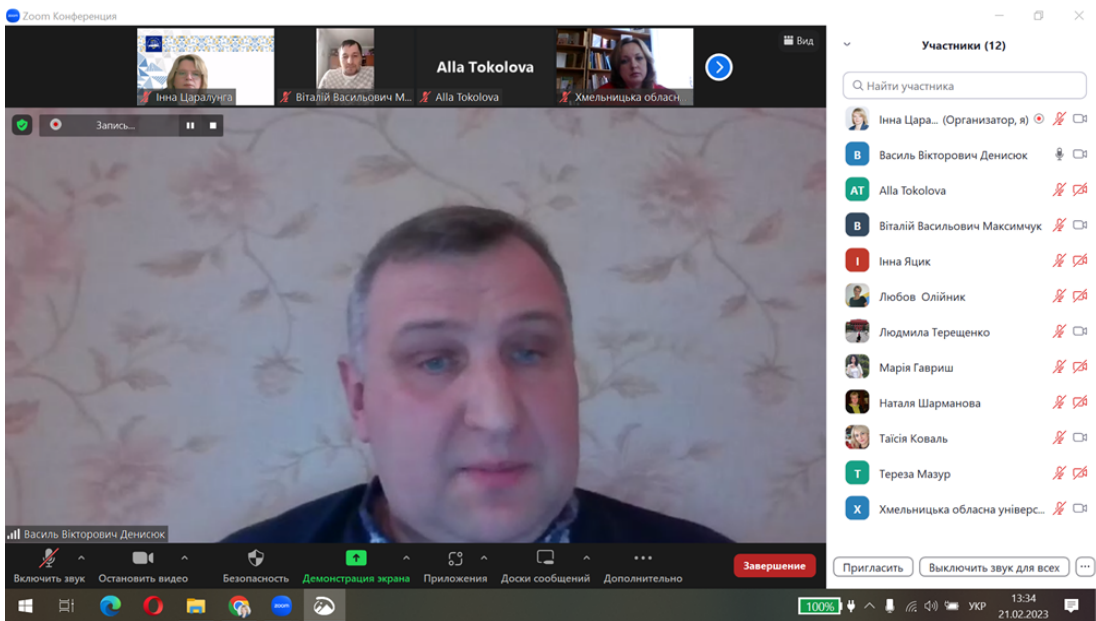
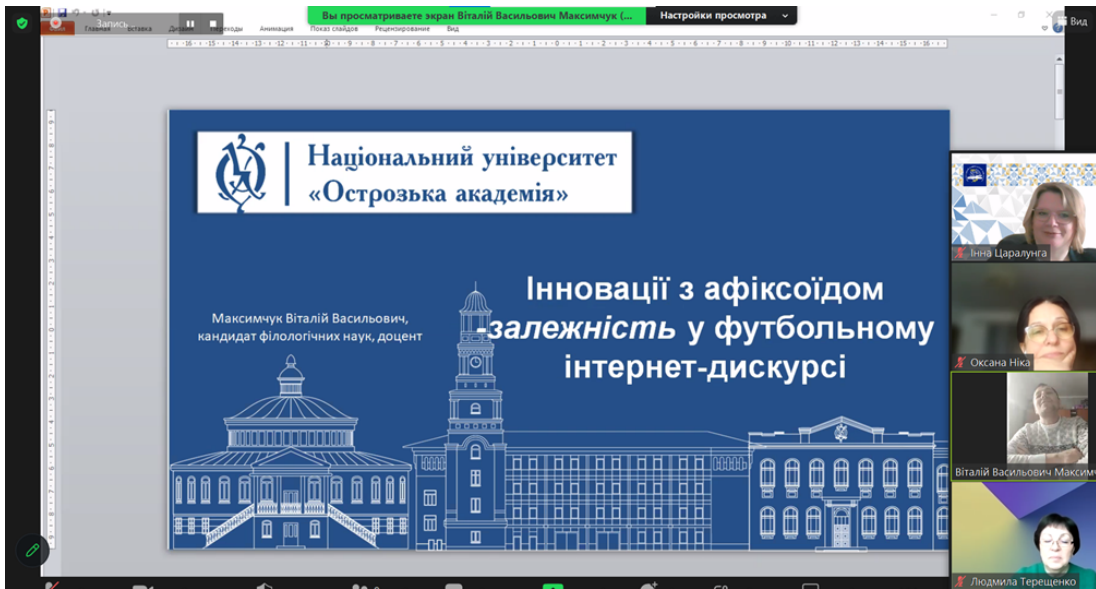
- ❖ **Лідія Гнатюк** проаналізувала агоніми та похідні від них, засвідчені у збірці *Матвія Номиса «Українські приказки, прислів'я і таке інше»*, як важливий складник концептуальної і мовної картин світу українців XIX ст. [Гнатюк, 2021], показала «сліди» історичної пам'яті українців у фразеологічних одиницях з ойконімним і відойконімним компонентами [Гнатюк, 2020].
- ❖ Квантитативне дослідження антропонімів-жіночих імен у структурі українських паремій здійснила **Людмила Лонська** [Лонська, 2020].
- ❖ **Наталія Хома** схарактеризувала паремії із власноіменним компонентом, дослідила роль онімів у структурі прислів'їв та приказок на матеріалі збірок *І. Франка, М. Номиса, М. Пазяка, А. Багмута* [Хома, 2012].

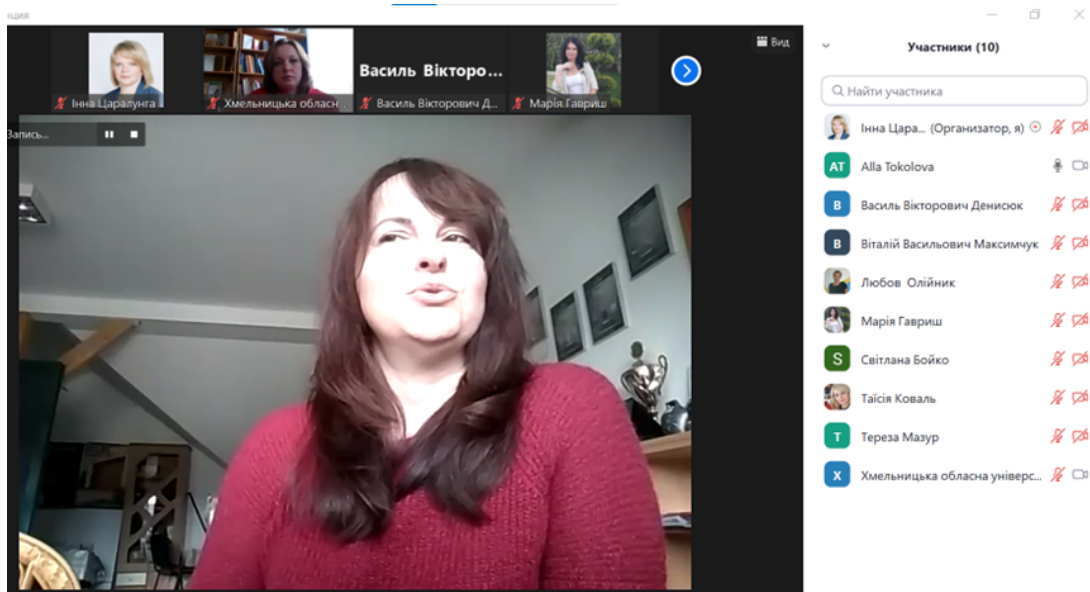

У роботі ономастичної секції також взяли участь: к.філол.н., доцент Валентина КРИЩУК (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія), к.філол.н., доцент Ольга СКЛЯРЕНКО (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова), к.філол.н., доцент Наталія ТОРЧИНСЬКА (Хмельницький національний університет), викл. Таїсія КОВАЛЬ (Хмельницький національний університет), а також студенти: Мар'яна ІВАЦКО (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського), Лілія КУХАРУК (Національний університет «Острозька академія»), Яніна ГУМЕНЮК, Олександр ПУСТОВІТ і Дар'я ЧЕПЕЛЬ (Хмельницький національний університет).

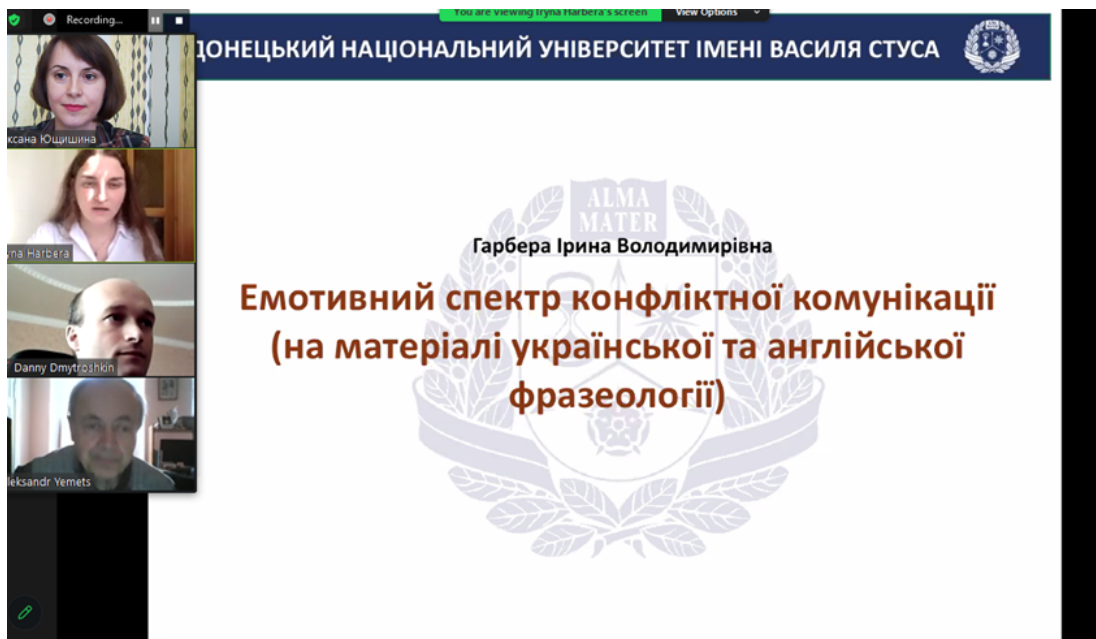

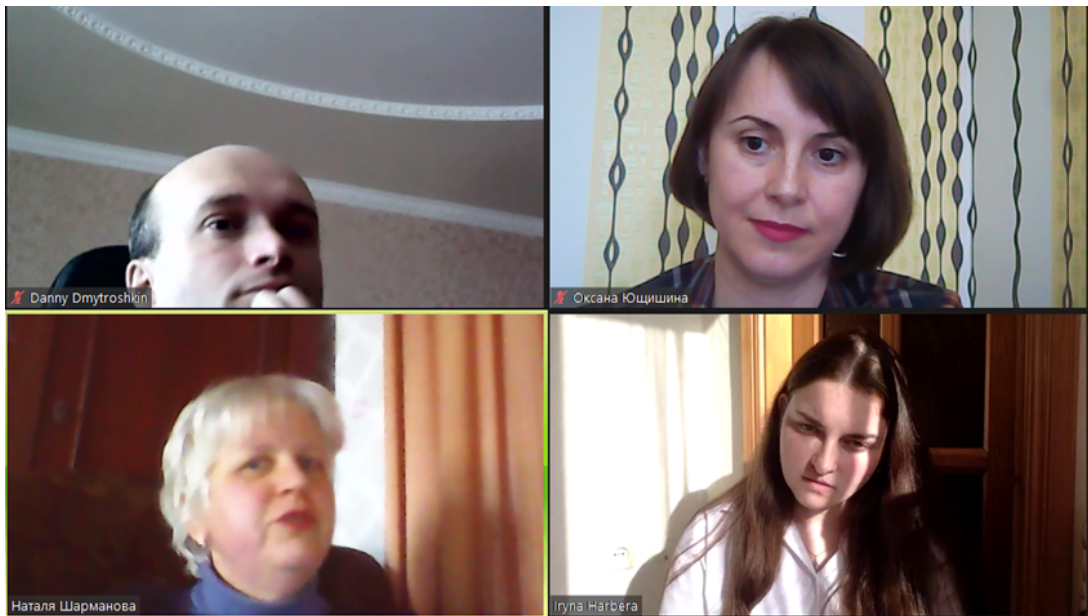
Актуальним питанням сучасного українського мовознавства, мовної парадигми в діячності, полоністиці, викладанню української мови і літератури в закладах середньої та вищої освіти, бібліотечної справи були присвячені доповіді Віталія МАКСИМЧУКА, к.філол.н., доцента, завідувача кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»; Василя ДЕНИСЮКА, к.філол.н., доцента кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Катерини ЧАБАН, директора Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки, й Олени ГРИЦИШИНОЇ, завідувача відділу абонементу Хмельницької ОУНБ; Алли ТОКОЛОВОЇ, студентки Хмельницького національного університету.

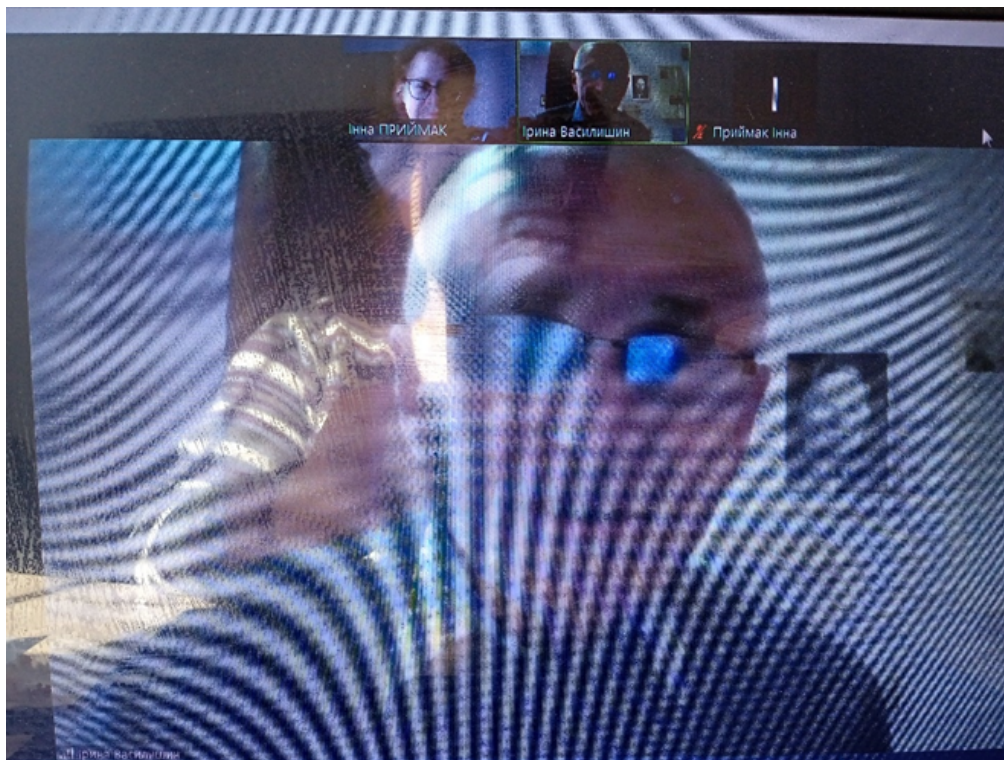

Проблеми перекладу та прикладної лінгвістики заслуховувалися у доповідях Ірини ГАРБЕРИ, к.філол.н., доцента кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології Донецького національного університету імені Василя Стуса; Дениса ДМИТРОШКІНА, старшого викладача кафедри германської філології та перекладознавства Хмельницького національного університету; Олександра ЄМЦЯ, к.філол.н., доцента, професора кафедри германської філології та перекладознавства Хмельницького національного університету; Наталії ШАРМАНОВОЇ, к.філол.н., доцента кафедри української мови Криворізького державного педагогічного університету.

Питанням особливостей сучасної рецепції проблем української та світової літератури були присвячені доповіді літераторів Олега ВАСИЛИШИНА, к.філол.н., доцента кафедри української мови і літератури та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка; Інни ПРИЙМАК, к.філол.н., доцента кафедри української філології Хмельницького національного університету.

Схвальний відгук про роботу конференції висловила Наталя ШАРМАНОВА, к.філол.н., доцент кафедри української мови Криворізького державного педагогічного університету:

«Найкращі вітання й велика подяка всім організаторам конференції від кафедри української мови і факультету української філології Криворізького державного педагогічного університету!

У ці знакові дні незламності й протистояння агресії з боку ворожих сусідів тепле наукове дійство об'єднало багатьох однодумців з мовного фронту. Актуальність проблематики перемережена світлими словами й чуттєвою поезією, де дійсно виявляється небайдужість до рідного слова, стурбованість і вболівання за його долю та майбуття України.

Залучення студентства до почесної когорти науковців — то наче заклик до продовження почесної місії: щоднини вживати мову в суспільній практиці (не тільки професійній) та

усвідомлювати сутність рідного слова на рівні національного мислення, на ґрунті глобалізаційного поступу українства.

Сьогодні ми ще раз торкнулися багатогранності української мови, яка відіграє всіма барвами ніжності і сили, недосяжних висот і незвіданих глибин; яка виборює своє місце протягом усього свідомого розвитку нації і яка нині стала для багатьох справжнім ідентифікатором на вісі СВІЙ-ЧУЖИЙ. Убити ворога ментально, на мовному рівні, під силу кожному! Це й означає піклуватися за рідне слово, цей милозвучний духовний скарб, мати впевненість у його польоті МРИЄЮ широкими просторами з обох боків Дніпра. І найголовніше-допоможе нам усім утвердитися під рідним українським сонцем і відродитися після перемоги!

ПАМ'ЯТАЙМО: Слово рідне нині є синонімом самої УКРАЇНИ! А українська — це мова героїв!»

Оргкомітет висловлює глибоку вдячність усім учасникам II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми філології: історія та сучасність» за зацікавленість тематикою, ґрунтовні доповіді, жваве обговорення, конструктивні пропозиції, прийняття ухвали конференції, за активну громадянську позицію.

Ознайомитися з програмою II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми філології: історія та сучасність» (21 лютого 2023 року, Хмельницький національний університет) пропонуємо за посиланням: [ПОСИЛАННЯ НА ПРОГРАМУ КОНФЕРЕНЦІЇ](#)

Щиро запрошуємо до участі в наступних наукових заходах кафедри української філології Хмельницького національного університету!

Нехай процвітає рідна українська мова!

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

За підсумками конференції заплановано публікацію у збірнику наукових праць категорії «Б» «Актуальні проблеми філології та перекладознавства» Хмельницького національного університету. Необхідна інформація про наукове видання (вимоги до оформлення наук. праць, архів номерів та ін.) розміщена на сайті: <http://apfp.khnu.km.ua>

Інформація кафедри української філології

Загальні питання: centr@khmnu.edu.ua
Публікація матеріалів: press@khmnu.edu.ua

Центр кар'єри

Скринька довіри

Цивільний захист

Пожежна безпека

Охорона праці

Хмельницький національний університет, 2023